

Nota

Programma van maatregelen

INGELMUNSTER MEULEBEKESTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Bert MESTDAGH

Projectcode: 2020E77

- **Administratieve gegevens**

Vergunningsnummer:	2020E77
Naam erkende archeoloog:	MONUMENT - VANDEKERCKHOVE (Archeoloog type 1)
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Ingelmunster Meulebekstraat
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 72 692m - 181 177m en X: 72 493m – Y: 180 808m
Kadastergegevens:	Ingelmunster, afdeling Ingelmunster, sectie B, percelen 1143C, 1145d, 1156b, 1146E en 1146d
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1, 2 en 3
Begindatum onderzoek:	08/07/2020
Einddatum onderzoek:	09/07/2020
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, Romeinse periode, ontginningssporen, funerair landschap, brandrestengraf, houtskoolmeiler, late middeleeuwen, Ingelmunster kwekerij
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota 2019I240¹)

- **Resultaten vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota 2019I240²)

➔ Zie het bijgevoegde verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (projectcode 2020E77)

- **Gemotiveerd advies**

In het kader van de stedenbouwkundige vergunning te Ingelmunster Meulebekstraat werd na een uitgebreide bureaustudie een vooronderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd.

Dit onderzoek beperkte zich tot de zones waar bodemingrepen gepland (17 684m²) zijn en is dus kleiner dan de totale grootte van het plangebied (91 349m²). Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn veertien sleuven en bijkomende kijkvensters uitgegraven.

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/13298>

² <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/13298>

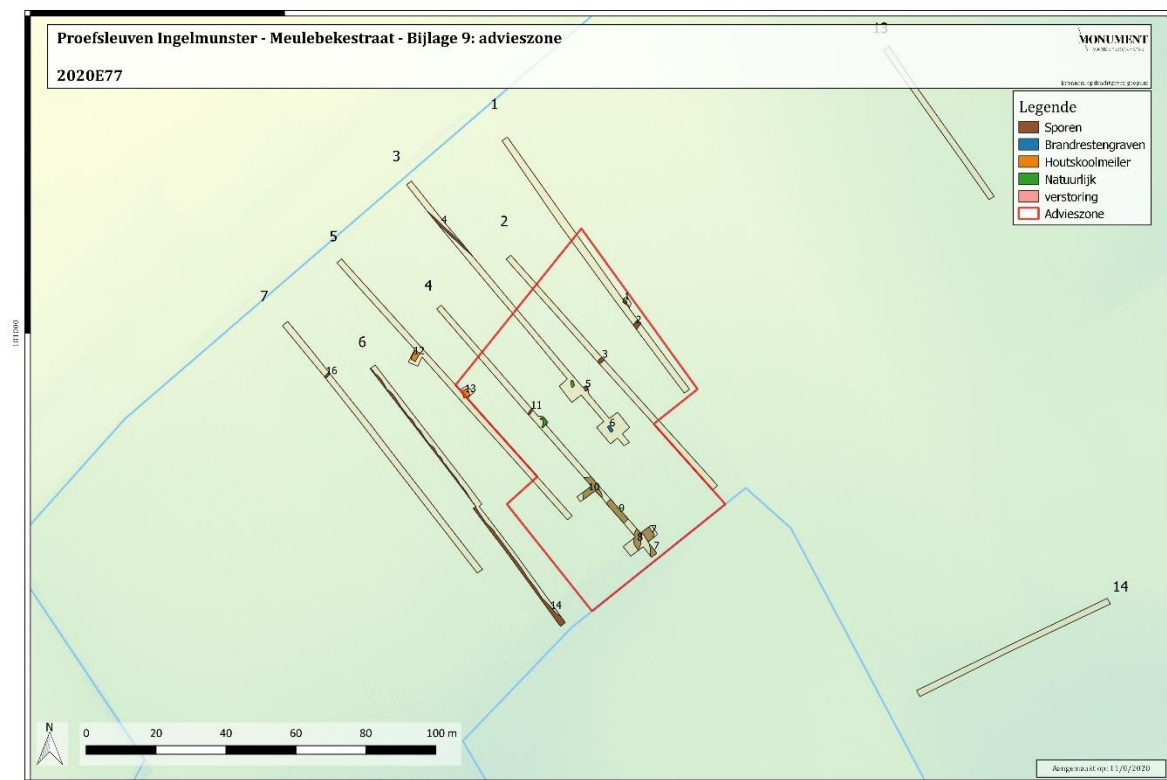
Zo is in totaal 1669m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau. Hierin werden tien bodemprofielen geregistreerd om de bodemopbouw te begrijpen. Dit toonde op de locaties met een intacte bodemopbouw een opeenvolging van een A-, B- en C-horizont. Binnen de laagste delen van het landschap kon echter een colluviaal pakket worden vastgesteld met een A-, B1-, B2-, C-opbouw tot gevolg.

Verspreid binnen het onderzochte terrein zijn zeventien sporen herkend. Het gaat om brandrestengraven, houtskoolmeilers, kuilen/ontginningskuilen, greppels en grachten. Deze sporen illustreren de ontginning van het landschap en de ontwikkeling van een funeraire context binnen het plangebied tijdens de late ijzertijd – Romeinse periode.

- **Planafbakening**

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt ca **4274m²** geadviseerd voor verder archeologisch onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving (Figuur 1). De opgraving is gericht op het onderzoek van de verschillende brandrestengraven (noordelijke helft). Hiertoe is niet enkel de directe omgeving van de graven (S1, S6) geadviseerd, maar ook de ruimte er rond. Zo kan worden nagegaan of deze contexten deel uitmaken van een groter grafveld en wat hun ruimtelijke situering is. De zuidelijke helft van de advieszone is gericht op het onderzoek van de ontginningskuilen. Ook rond deze contexten is een marge voorzien om een beeld te krijgen van de ruimtelijke context.

Aangezien tijdens het vooronderzoek de twee aangetroffen houtskoolmeilers reeds geregistreerd en bemonsterd werden, zullen deze niet worden meegenomen in de advieszone. De genomen monsters dienen in het vervolgtraject wel verder onderzocht te worden.

Figuur 1: Projectie van de proefsleuven met aanduiding van de geadviseerde zone voor verder onderzoek.

• Vraagstelling

Het doel van het verder onderzoek is het achterhalen van de exacte aard en omvang van de archeologische site die werd aangetroffen in de ondergrond. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de geschiedenis van de regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?
- Stammen de archeologische sporen en artefacten uit meerdere perioden en is er een chronologie op te stellen?
- Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten, ontginning...)?
- Kon de omvang van de volledige archeologische site worden achterhaald? Zoja, is er een vorm van afbakening herkend (zoals greppels of palissaden)?
- Werd er informatie verkregen over de omvang van het grafveld?
- Welke concrete informatie leverde het onderzoek van de houtskoolmeilers op?
- Zou het vlakdekkend opgraven van de zone met houtskoolmeilers bijkomende informatie hebben opgeleverd?

- Werden gebouwen herkend en zijn die binnen gekende typologieën in te passen?
 - Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periode of heeft de site een afwijkend karakter?
 - Is er tijdens de archeologische opgraving informatie verkregen over de vegetatie binnen en rond de site en wat zegt dit over de menselijk activiteiten in de omgeving?
 - Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?
-
- **Plan van aanpak**

Het te volgen archeologische traject bestaat uit **twee luiken**: Het eerste omvat de analyse van de monsters uit **houtskoolmeilers** S12 en S13. Minstens één van beiden dient onderworpen te worden aan een **anthracologisch onderzoek** om na te gaan welk hout er gebruikt werd in deze houtskoolmeilers. Tijdens het onderzoek zal een fragment houtskool geselecteerd worden dat geschikt is voor **14C-analyse**. Om het zogenaamd oud-hout effect uit te sluiten wordt bij voorkeur een twijg van jong (snel groeiend) hout (zoals wilg of hazelaar) geanalyseerd. Het resultaat hiervan zal meer informatie aanleveren over de periode waarin de ontginning van het bos plaatsvond.

Een tweede luik bestaat uit de **vlakdekkende opgraving** van de hierboven reeds beschreven advieszone. Afhankelijk van de praktische uitvoering kan dit gebeuren in één of meerdere opgravingsvakken. Hierbij is het van belang dat deze een voldoende grote omvang hebben om een optimaal ruimtelijk inzicht te verkrijgen tijdens het terreinwerk. Concreet wil dit zeggen dat aangetroffen sporen of structuren steeds in hun geheel worden opgegraven. Het couperen gebeurt pas wanneer de volledige structuur is vrij gelegd.

Men dient te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt. Opgravingsvlakken kunnen enkel door zwaar materieel worden betreden nadat het is geregistreerd en na goedkeuring door de veldwerkleider. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens één archeoloog. Het afgraven van de grond gebeurt laagsgewijs en tot op het archeologisch relevante

niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het vlak en de afgegraven aarde dienen onderzocht te worden met een metaaldetector.

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling beantwoord kan worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een ervaren opgravingsploeg van minstens 1 ervaren archeologen en twee veldtechnici het onderzoek kunnen afronden in ca. 6 werkdagen.

- **Kostenraming**

De kost voor het veldwerk en de rapportage van de archeologische opgraving wordt geraamd op 16000€. De kosten voor graafwerken, bemaling en werfinfrastructuur maken geen deel uit van deze kostenraming.

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met minstens 15% van het voorziene bedrag ter uitvoering van de opgraving, waarbij minstens de voorgestelde analyses op de houtskoolmeilers dienen uitgevoerd te worden.

- **Gewenste competenties**

- Eén veldwerkleider. Hij/zij:
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 220 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens 80 werkdagen op landelijke sites in de zandstreek

- 2 veldtechnici. Hij/zij;
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).